

Rekabet Kurumu Başkanlığından,

REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı : 2020-4-060

(Muafiyet)

Karar Sayısı : 20-52/735-326

Karar Tarihi : 03.12.2020

A. TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

Başkan : Birol KÜLE

Üyeler : Arslan NARİN (İkinci Başkan), Şükran KODALAK
Ahmet ALGAN, Hasan Hüseyin ÜNLÜ, Ayşe ERGEZEN

B. RAPORTÖRLER: Fatma ATAÇ, Elif Nurdan ŞARBAK, Alican KORKMAZ

C. BİLDİRİMDE

BULUNAN

: - Zurich Sigorta A.Ş.

Temsilcisi: Sezin Elçin CENGİZ

Ferko Signature Büyükdere Cad. No:175 Kat:10 Levent/İstanbul

- (1) **D. DOSYA KONUSU:** Zurich Sigorta A.Ş. ile Türk Ekonomi Bankası A.Ş. arasında akdedilen “Hayat Dışı Sigorta Acentelik Sözleşmesi”ne muafiyet tanınması talebi.
- (2) **E. DOSYA EVRELERİ:** Rekabet Kurumu kayıtlarına 01.09.2020 tarih ve 1214 sayı ile giren bildirim üzerine düzenlenen 01.12.2020 tarih ve 2020-4-060/MM sayılı Menfi Tespit/Muafiyet Raporu görüşülerek karara bağlanmıştır.
- (3) **F. RAPORTÖR GÖRÜŞÜ:** İlgili raporda;
- Zurich Sigorta A.Ş (ZURICH) ile Türk Ekonomi Bankası A.Ş. (TEB) arasında akdedilen Hayat Dışı Sigorta Acentelik Sözleşmesi'ne (Sözleşme) 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un (4054 sayılı Kanun) 8. maddesi çerçevesinde menfi tespit belgesi verilemeyeceği,
  - Sözleşme'nin 2002/2 sayılı Dikey Anlaşmalara İlişkin Grup Muafiyeti Tebliği (2002/2 sayılı Tebliğ) kapsamında grup muafiyetinden yararlanamayacağı,
  - Bununla birlikte anılan Sözleşme'ye 4054 sayılı Kanun'un 5. maddesi çerçevesinde bireysel muafiyet tanınabileceği

ifade edilmiştir.

G. İNCELEME VE DEĞERLENDİRME

G.1. İlgili Teşebbüsler

G.1.1. Zurich Sigorta A.Ş. (ZURICH)

- (4) 1872 yılında kurulan ve merkezi Zurich, İsviçre'de bulunan Zurich Insurance Group (ZURICH GRUBU), 2008 yılında TEB Sigorta'yı satın alarak Türkiye'de faaliyet göstermeye başlamıştır. ZURICH GRUBU'nun ana şirketi Zurich Insurance Group Ltd.'nin kontrolü altında bulunan ZURICH, hayat sigortaları dışında kalan hastalık, sağlık, kara araçları, raylı araçlar, hava araçları, su araçları, nakliyat, yangın ve doğal afetler, genel zararlar, kredi ve finansal kayıplar branşlarında sigorta hizmeti sunmaktadır. ZURICH'in Türkiye'de herhangi bir iştiraki bulunmamaktadır.

G.1.2. Türk Ekonomi Bankası A.Ş. (TEB)

- (5) 1927 yılında bankacılık faaliyetlerine başlayan TEB, genel olarak bankacılık ve finansal hizmetler alanında faaliyet göstermektedir. Bu çerçevede TEB, kurumsal, kobi, hazine

ve sermaye piyasaları, bireysel ve özel bankacılık hizmetlerinin yanı sıra iştirakleri ve grup şirketleri aracılığıyla yatırım, leasing, faktöring, sigorta ve portföy yönetimi alanlarında geniş bir yelpazeye dağılmış finansal hizmet ve ürünler sunmaktadır. TEB'in hisselerinin %(.....)'i TEB Holding A.Ş.'ye¹, %(.....)'i BNPP Yatırımlar Holding A.Ş.'ye, %(.....)'i BNP Paribas Fortis Yatırımlar Holding A.Ş.'ye, %(.....)'ü BNP Paribas SA'ya ve %(.....)'si ise Kocaeli Ticaret Odasına aittir.

G.2. Bildirime Konu Sözleşme

- (6) Taraflar arasında hâlihazırda bir "Hayat Dışı Sigorta Acentelik Sözleşmesi"² (Mevcut Sözleşme) mevcuttur. Mevcut Sözleşme ile ZURICH, TEB'i acente olarak tayin etmiş olup sözleşme süresi 01.01.2011 tarihinden başlamak üzere ilk beş yılı münhasır, ikinci beş yılı ise münhasır olmayacak şekilde düzenlenmiştir. Mevcut Sözleşme uyarınca TEB, ZURICH'in hayat dışı sigorta ürünlerinin Türkiye ve Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti sınırları içerisinde müşterilerine satışı ve pazarlanması hususunda acente olarak hareket etmektedir.
- (7) Mevcut Sözleşme'nin süresi 01.01.2021 tarihinde dolmaktadır. Bu sebeple işlem tarafları aralarındaki banka sigortacılığı (*bankasürans*) ilişkisini devam ettirmek amacıyla 12.08.2020 tarihinde yeni bir Sözleşme akdetmişlerdir.
- (8) Bildirime konu Sözleşme, münhasırlık içeren standart bir bankasürans sözleşmesidir. Söz konusu Sözleşme ile ZURICH, sunduğu hayat dışı sigorta ürünlerinin pazarlanması, tanıtımı, dağıtımı ve satışına ilişkin olarak TEB'i, tüm şubeleri ve dağıtım ağı ile birlikte münhasır acentesi olarak tayin etmekte, TEB ise bu tayini kabul etmekte ve böylelikle işlem tarafları arasında bir acentelik ilişkisi kurulmaktadır. TEB, Sözleşme kapsamındaki sigortacılık ürünlerinin Türkiye ve Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti olarak belirlenen bölgede 01.01.2021 tarihinden başlamak üzere 10 yıl boyunca TEB tarafından pazarlanan ve/veya satılan yegâne hayat dışı sigorta poliçeleri ve ürünleri olduğunu ve olacağını ZURICH'e beyan ve taahhüt etmektedir.
- (9) TEB, ZURICH tarafından yazılı olarak sağlanacak olan riziko kabul yönetmeliği çerçevesinde sigorta sözleşmeleri akdedecek ve primlerin tahsilatına aracılık edecek ancak primleri kendi nam ve hesabına tahsil etmeyecektir.
- (10) Sözleşme'nin 5.2. maddesi uyarınca aksi belirtilmedikçe TEB, hem kendisinin hem de kontrolüne sahip bulunduğu iştiraklerinin ilgili pazarda ZURICH tarafından Sözleşme uyarınca sağlanan sigorta ürünleri haricinde herhangi bir hayat dışı sigorta ürünü veya poliçesi pazarlayamayacağını veya satmayacağını taahhüt etmektedir. Ayrıca TEB, kendisinin ve iştiraklerinin herhangi bir müşterisinden Sözleşme kapsamındaki herhangi bir ürünü iptal etmesi veya başka bir sigorta şirketine devretmesine yönelik olarak talepte bulunmayacağını, teşvik etmeyeceğini veya buna özendirmeyeceğini taahhüt etmektedir.
- (11) Öte yandan, ZURICH'in Sözleşme kapsamındaki ürünler haricinde de sigorta ürünleri satmakta olduğu ve Sözleşme süresince bu ürünleri satmaya devam edeceği belirtilmiştir. Sözleşme'nin 5.6. maddesi uyarınca TEB, Sözleşme'deki hiçbir hükmün

¹ Bildirim Formunda belirtildiği üzere, TEB Holding A.Ş.'nin (.....) hissesi BNP Paribas Fortis Yatırımlar Holding A.Ş., diğer (.....) hissesi ise Çolakoğlu Grubu tarafından kontrol edilmektedir.

² Bildirim Formunda yer alan bilgiye göre; Mevcut Sözleşme ZURICH ile Fortis Bank A.Ş. (FORTIS) arasında akdedilmişse de sözleşme sonrasında FORTIS ile TEB birleşmiş ve TEB bu birleşme işlemi sonrasında varlığını sürdüren şirket olmuştur. Anılan birleşme ile birlikte FORTIS tasfiye olmaksızın kapatılmış (infisah) ve FORTIS'in tüm hakları, alacakları, borç ve yükümlülükleri ile Mevcut Sözleşme çerçevesinde doğan hak ve yükümlülükleri de tamamen TEB'e devredilmiştir. Dolayısıyla Mevcut Sözleşme hâlihazırda ZURICH ile TEB arasında geçerli olacak şekilde uygulanmaktadır.

ZURICH'in bu ürünleri TEB dağıtım ağı dışında düzenlenmesine veya satmasına engel teşkil etmeyeceğini kabul etmektedir.

G.3. İlgili Pazar

- (12) Sigortacılık pazarı genel olarak hayat sigortaları ve hayat dışı sigortalar şeklinde iki kategoride değerlendirilmektedir. 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun 1487. maddesine göre hayat sigortası; sigortalının ölümü veya hayatta kalması hâlinde, sigorta bedelinin sigorta ettirene veya onun belirlediği bir kişiye ödenmesinin üstlenildiği sigorta türüdür. Hayat dışı sigorta ise; kaza, hastalık/sağlık, kara araçları, hava araçları, su araçları, nakliyat ve ulaşım, yangın ve doğal afetler, genel zararlar, trafik sigortası, hukuksal koruma, kara taşıma sorumluluk, hava araçları sorumluluk, genel sorumluluk, raylı araçlar, su araçları sorumluluk, kredi, emniyeti suistimal, finansal zararlar ve destek gibi diğer tüm sigorta çeşitlerini kapsamaktadır. 5684 sayılı Sigortacılık Kanunu'nun 5. maddesine göre sigorta şirketleri hayat ve hayat dışı sigorta gruplarından sadece birinde faaliyet gösterebilmektedirler³.
- (13) Daha önce de belirtildiği üzere taraflar arasında akdedilen Sözleşme; TEB'in, ZURICH'in sunduğu hayat dışı sigorta ürünlerinin pazarlanması, tanıtımı, dağıtımı ve satışı için münhasır yetkili olarak atanmasına ilişkindir. Bu kapsamda Sözleşme'nin kapsamının tamamının hayat dışı sigorta ürünlerinden oluştuğu görülmektedir.
- (14) Rekabet Kurulunun (Kurul) geçmiş tarihli bazı kararlarında⁴ ilgili ürün pazarı acentelik sözleşmesi kapsamında sağlanacak olan hizmetlerle sınırlı olarak belirlenmiştir. Dolayısıyla ilgili ürün pazarının "*hayat dışı sigortacılık ürünlerinde acentelik hizmetleri*" şeklinde tanımlanabilmesi mümkündür. Ayrıca işlem tarafları arasındaki Sözleşme ile verilecek olan hizmetin Türkiye genelinde sunulacak olması ve ilgili ürünler açısından rekabetin ülke çapında homojen dağılması nedeniyle ilgili coğrafi pazar "*Türkiye*" olarak belirlenebilecektir. Bununla birlikte İlgili Pazarın Tanımlanmasına İlişkin Kılavuz'un 20. paragrafında inceleme konusu işlemin olası alternatif pazar tanımları çerçevesinde rekabet açısından endişeler yaratmıyor olması halinde pazar tanımı yapılmayabileceği öngörülmüştür. Bu kapsamda, yapılacak olan değerlendirmeyi değiştirmeyeceğinden Kılavuz'un ilgili hükmüne dayanılarak nihai bir pazar tanımı yapılmasına gerek görülmemiştir.

G.4. Değerlendirme

G.4.1. 4054 sayılı Kanun'un 4. Maddesi Açısından Değerlendirme

- (15) 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesinde, "*belirli bir mal veya hizmet piyasasında doğrudan veya dolaylı olarak rekabeti engelleme, bozma ya da kısıtlama amacını taşıyan veya bu etkiyi doğuran yahut doğurabilecek nitelikte olan teşebbüsler arası anlaşmalar*" yasaklanmıştır.
- (16) Bildirim konusu Sözleşme TEB'in, ZURICH'in sunduğu hayat dışı sigorta ürünlerinin pazarlanması, tanıtımı, dağıtımı ve satışı için münhasır yetkili olarak atanmasına ilişkindir. Taraflar arasındaki hak ve yükümlülükler incelendiğinde, bildirim konusu anlaşma ile taraflar arasında ZURICH'in sağlayıcı, TEB'in ise alıcı konumunda dikey bir ilişkinin kurulduğu anlaşılmaktadır. Söz konusu dikey ilişkide TEB, ZURICH hesabına ZURICH'in ürün ve hizmetlerinin pazarlanmasına aracılık etmekte ve bu yönüyle acentelik faaliyeti yürütmektedir.

³ Söz konusu madde hükmü şu şekildedir: "*Sigorta şirketleri hayat ve hayat dışı sigorta gruplarından sadece birinde faaliyet gösterebilir. Bu gruplarda yer alan sigorta branşları Bakan tarafından belirlenir.*"

⁴ 14.09.2011 tarih, 11-47/1165-411 sayılı; 28.08.2012 tarih, 12-42/1319-432 sayılı Kurul kararları.

- (17) 5684 sayılı Sigortacılık Kanunu'nda da sigorta acentesi, *“Ticarî mümessil, ticarî vekil, satış memuru veya müstahdem gibi tâbi bir sıfatı olmaksızın bir sözleşmeye dayanarak muayyen bir yer veya bölge içinde daimî bir surette sigorta şirketlerinin nam ve hesabına sigorta sözleşmelerine aracılık etmeyi veya bunları sigorta şirketleri adına yapmayı meslek edinen, sözleşmenin akdinden önce hazırlık çalışmalarını yürüten ve sözleşmenin uygulanması ile tazminatın ödenmesinde yardımcı olan kişi”* olarak tanımlanmaktadır. Söz konusu tanım uyarınca acente, müvekkillerinin talimat ve menfaatleri doğrultusunda faaliyet göstermekte ve bağımsız hareket edememektedir.
- (18) Dikey Anlaşmalara İlişkin Kılavuz'da (Kılavuz) müvekkil hesabına aracılık ettiği ya da akdettiği sözleşmelere ilişkin olarak acenteye getirilen sınırlamaların genellikle 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi kapsamında olmadıkları ve prensip olarak muafiyet rejiminin de konusunu oluşturmadıkları belirtilmiştir. Bu kapsamda acentenin müvekkili hesabına aracılık ettiği ya da akdettiği sözleşmelerle ilgili kısıtların 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi kapsamında olup olmadığını belirleyen faktör, acentenin müvekkil tarafından atandığı faaliyetlerle ilgili olarak ticari veya mali bir risk alıp almadığıdır. Acentenin mali veya ticari risk taşımaması durumunda faaliyetlerinin müvekkil teşebbüsün faaliyetlerinin bir parçası olarak değerlendirilebileceği, aksi halde, yani acentenin risk üstlenmesi durumunda, kendi yapmış olduğu yatırımların geri dönüşünü sağlayabilmesi için pazarlama stratejisini özgürce belirleyebilmesi gerektiği, bu durumda getirilen kısıtların 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi kapsamına girebileceği ifade edilmiştir.
- (19) Bildirim Formunda, Sözleşme kapsamında TEB'in yüklendiği edimin, ZURICH tarafından üretimi ve pazarlaması yapılan hayat dışı sigorta ürünlerinin müşterilere satışı ve sigorta primlerinin tahsili ile sınırlı olduğu belirtilmiştir. Nitekim Sözleşme'nin 2. maddesinde *“İşbu Sözleşmenin hüküm ve koşullarına tabi olarak, Sigorta Şirketi, Acente'yi acentesi olarak tayin eder ve Acente, Sigorta Şirketi tarafından yapılan tayini kabul eder. Acente, Sigorta Şirketi tarafından yazılı olarak temin edilecek olan sigortalama talimatnameleri çerçevesinde sigorta sözleşmeleri akdetmeye yetkili olacak ve Primler'in tahsilatına yardımcı olacak, ancak söz konusu Primler'i kendi hesabına tahsil etmeyecektir.”* ifadesi yer almaktadır.
- (20) Sözleşme'de yer alan hükümler incelendiğinde, ZURICH tarafından belirlenen primlerin TEB tarafından ZURICH nam ve hesabına toplanacağı, TEB'in müşterilere primler üzerinden indirim yapma, herhangi bir tutarı iade etme veya bu tutardan feragat etme yetkisinin bulunmayacağı ve TEB tarafından satışı gerçekleştirilen herhangi bir sigorta işlemi bakımından risk gerçekleşirse söz konusu riske yönelik tazminat/hasar ödemesinin ZURICH tarafından yapılacağı anlaşılmaktadır. Böylece TEB'in acente sıfatı ile yapacağı işlemlerden doğan hak ve borçlarının müvekkili ZURICH'e ait olduğu ve Kılavuz'da bahsedilen riskleri üstlenmeyerek bağımsız davranmadığı anlaşılmaktadır. Dolayısıyla ZURICH hesabına aracılık ettiği iş ve işlemlerle ilgili olarak bildirim konu standart bankasürans sözleşmesi çerçevesinde TEB'e getirilen kısıtlamalar 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi kapsamında değildir.
- (21) Diğer taraftan, yukarıda bahsedildiği üzere Sözleşme'nin 5. maddesi ile ZURICH tarafından TEB'e anlaşma konusu faaliyetler bakımından 10 yıl boyunca rekabet etmeme koşulu getirilmektedir. Bu düzenlemelere göre, ZURICH hayat dışı sigorta ürünlerinin TEB'in dağıtım ağı aracılığıyla pazarlanması, satışı ve dağıtımına ilişkin münhasır bir hak elde etmekte olup TEB doğrudan veya dolaylı olarak ZURICH dışında herhangi bir sigorta şirketi tarafından çıkarılan hiçbir hayat dışı sigorta ürününü kendi dağıtım kanalı vasıtasıyla pazarlamayacak, satmayacak ve dağıtmayacaktır.

- (22) Bildirim Formunda Türkiye Sigorta ve Reasürans Şirketleri Birliği (TSB) verilerine dayanılarak hazırlandığı belirtilen ZURICH'in hayat dışı sigortalar pazarındaki ve bu pazarın alt segmentlerindeki pazar paylarına aşağıdaki tabloda yer verilmektedir:

Tablo-1: ZURICH'in Hayat Dışı Sigorta ve Alt Segmentlerindeki/Branşlarındaki Pazar Payı (%)

Sigorta Branşı	2017	2018	2019
Kaza	(.....)	(.....)	(.....)
Hastalık / Sağlık	(.....)	(.....)	(.....)
Kara Araçları	(.....)	(.....)	(.....)
Nakliyat	(.....)	(.....)	(.....)
Yangın ve Doğal Afetler	(.....)	(.....)	(.....)
Genel Zararlar	(.....)	(.....)	(.....)
Kara Araçları Sorumluluk	(.....)	(.....)	(.....)
Genel Sorumluluk	(.....)	(.....)	(.....)
Finansal Kayıplar	(.....)	(.....)	(.....)
Diğer	(.....)	(.....)	(.....)
Genel Hayat Dışı Sigorta	(.....)	(.....)	(.....)

Kaynak: TSB

- (23) Tablo 1'deki verilerde görüldüğü üzere, hayat dışı sigortacılık pazarında 2019 yılında ZURICH'in pazar payı %(.....) olarak gerçekleşmiştir. Buna ek olarak, ZURICH söz konusu pazar payı ile pazarda (.....) sırada yer almaktadır⁵. Acentelik hizmetleri açısından bakıldığında ise sigorta şirketlerinin acentesi konumunda çok sayıda teşebbüsün bulunduğu ve söz konusu teşebbüsler arasında en yüksek pazar payına sahip teşebbüslerin ağırlıklı olarak bankalardan oluştuğu bilinmektedir. Bildirim Formunda ise Sözleşme tarafı TEB'in acentelik hizmetleri pazarındaki pazar payının %(.....) olduğu, bunun yanı sıra hayat dışı sigortacılık alanında sadece bankalar aracılığıyla gerçekleşen primler açısından bakıldığında pazar payının %(.....) olduğu ve ana faaliyet konusunu oluşturan bankacılık alanındaki pazar payının ise %(.....) olduğu ifade edilmiştir.
- (24) Pazarda sigortacılık faaliyeti yürüten teşebbüsler ile acentelik faaliyeti yürüten teşebbüsler arasında akdedilen sözleşmelerde rekabet etmeme yükümlülüklerinin yaygın olduğu görülmektedir. Bu kapsamda örneğin; Kurulun ZURICH ile ING Bank A.Ş. arasında akdedilen ve 15 yıllık rekabet etmeme yükümlülüğü içeren anlaşmaya, Sompo Japan Sigorta A.Ş. ile Finansbank A.Ş. arasında akdedilen ve 15 yıllık rekabet etmeme yükümlülüğü içeren anlaşmaya, Aksigorta A.Ş. ile Akbank T.A.Ş. arasında akdedilen ve 15 yıllık rekabet etmeme yükümlülüğü hükmü içeren anlaşmaya ilişkin olarak verdiği kararlarda söz konusu anlaşmalara bireysel muafiyet tanınmıştır.
- (25) Bu bakımdan, her ne kadar bildirim konu Sözleşme taraflarının faaliyet gösterdikleri pazarlardaki pazar payları görece düşük olsa da genel olarak pazar dinamikleri içerisinde teşebbüslerin anlaştıkları acentelere yönelik rekabet etmeme yükümlülükleri öngörmesi, pazara yeni girecek teşebbüslerin etkin bir acente ağına ulaşımını zorlaştırabilmektedir. Bildirim konusu Sözleşme'nin de pazarın genel durumundan bağımsız değerlendirilmemesi gerekmekte olup, Sözleşme'nin içerdiği 10 yıllık rekabet etmeme yükümlülüğü nedeniyle 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi kapsamına girdiği değerlendirilmektedir.

G.4.2. 2002/2 sayılı Tebliğ Bakımından Değerlendirme

- (26) Taraflar arasındaki acentelik ilişkisinin bir dikey ilişki olması nedeniyle bildirim konusu sözleşmenin 2002/2 sayılı Tebliğ açısından değerlendirilmesi gerekmektedir. Anılan

⁵ Söz konusu veri TSB'nin internet sitesinden alınmıştır.

Tebliğ'in 2. maddesi uyarınca, Tebliğ ile sağlanan muafiyet, sağlayıcının dikey anlaşma konusu mal veya hizmetleri sağladığı ilgili pazardaki pazar payının %40'ı aşmaması durumunda uygulanmaktadır. Dosya mevcudu bilgilere göre, gerek ZÜRICH'in gerek TEB'in pazar payı 2002/2 sayılı Tebliğ'de öngörülen %40 eşliğinin altındadır.

- (27) Ancak, 2002/2 sayılı Tebliğ'in 5. maddesine göre alıcıya getirilen belirsiz süreli veya süresi beş yılı aşan rekabet etmeme yükümlülüklerine Tebliğ ile sağlanan muafiyet uygulanmamaktadır. Bildirim konusu Sözleşme ile 10 yıllık rekabet etmeme yükümlülüğü getirilmektedir. Dolayısıyla Sözleşme'nin 2002/2 sayılı Tebliğ kapsamında grup muafiyetinden yararlanamayacağı değerlendirilmektedir. Bu doğrultuda, anılan Sözleşme'nin 4054 sayılı Kanun'un 5. maddesi kapsamında bireysel muafiyetten yararlanıp yararlanamayacağının tespitine ihtiyaç duyulmaktadır.

G.4.3. 4054 sayılı Kanun'un 5. Maddesi Açısından Değerlendirme

- (28) 4054 sayılı Kanun'un 5. maddesine göre teşebbüsler arası bir anlaşma, uyumlu eylem ve teşebbüs birliği kararının 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesince öngörülen yaptırımdan muaf olabilmesi için;

- a) Malların üretim veya dağıtımı ile hizmetlerin sunulmasında yeni gelişme ve iyileşmelerin ya da ekonomik veya teknik gelişmenin sağlanması,
b) Tüketicinin bundan yarar sağlanması,
c) İlgili piyasanın önemli bir bölümünde rekabetin ortadan kalkmaması,
d) Rekabetin (a) ve (b) bentlerindeki amaçların elde edilmesi için zorunlu olandan fazla sınırlanmaması

koşullarını birlikte sağlaması gerekmektedir. Bu doğrultuda, söz konusu Sözleşme'nin 4054 sayılı Kanun'un 5. maddesindeki şartları sağlayıp sağlamadığına ilişkin değerlendirmeye aşağıda yer verilmiştir.

G.4.3.1. Malların Üretim veya Dağıtımı İle Hizmetlerin Sunulmasında Yeni Gelişme Ve İyileşmelerin ya da Ekonomik veya Teknik Gelişmenin Sağlanması

- (29) Muafiyet incelemesinde ele alınan olumlu şartlardan ilki, malların üretim veya dağıtımı ile hizmetlerin sunulmasında yeni gelişme ve iyileşmelerin ya da ekonomik veya teknik gelişmelerin sağlanması olup, bu hüküm çerçevesinde hangi hallerin ekonomik yarar olarak kabul edileceği işlemin özelliklerine göre değişmektedir. Rekabeti kısıtlayıcı bir anlaşmanın muafiyet korumasından faydalanabilmesi için öncelikle rekabet üzerindeki olumsuz etkisini bertaraf edebilecek düzeyde bir etkinlik kazanımı sunabilmesi gerekmektedir.
- (30) Bildirim Formunda, Sözleşme kapsamında kurulan acentelik ilişkisinin ölçek ve kapsam ekonomilerine imkân sağlayabileceği, taraflara birbirlerinin müşteri tabanlarına erişim sağlayabilme imkânı getireceği, çapraz satış olanaklarından ve diğer tarafın üstün marka imajından fayda elde edilmesinin mümkün hale geleceği belirtilmiştir. Sözleşme ile getirilen 10 yıllık rekabet etmeme yükümlülüğü süresinin orta vadedeki belirsizlikleri ve bundan kaynaklanan riskleri büyük oranda bertaraf edeceği, bu sayede ZÜRICH ve TEB'in faaliyetlerini ve yatırımlarını yoğunlaştırmalarına ve orta vadede kaynaklarını etkin kullanmalarına imkân tanıyacağı ifade edilmiştir.
- (31) Bildirim Formunda yapılan açıklamalar değerlendirildiğinde, 10 yıllık sözleşme süresi sayesinde tarafların karşılıklı güven içinde yatırım yapabilmelerinin ve bu sayede ürünlerin etkin bir şekilde geliştirilmesi ve tüketiciye ulaştırabilmelerinin mümkün hale

geleceği öngörülmektedir. Ayrıca taraflarda yapacakları yatırımların geri dönüşünün gerçekleşeceği yönünde bir güven oluşacağı, bu sayede yüksek maliyetli yatırımlara girişebilmelerinin mümkün olacağı değerlendirilmektedir. Sözleşme ile TEB, tek bir sigorta şirketinin ürünlerine odaklanarak o konuda daha fazla teknolojik ve kurumsal yatırım yapabilecek, bu yatırımlar da nihai olarak tüketicilere sağlanan hizmetlerin iyileştirilmesini sağlayabilecektir. Sonuç olarak, Sözleşme'nin 4054 sayılı Kanun'un 5. maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinde belirtilen koşulu karşıladığı değerlendirilmektedir.

G.4.3.2. Tüketicinin Bundan Yarar Sağlaması

- (32) Muafiyetin ikinci şartı; malların dağıtımı veya hizmetlerin sunulmasından elde edilen iyileşmelerin tüketicilere yansıtılmasıdır. Bu şartın gerçekleşmesi için ortaya çıkan etkinlik kazanımından tüketicilerin yarar sağlaması gerekmektedir. Fiyatlar seviyesindeki düşüş, satış sonrası etkin hizmetler, kalitenin ve ürün çeşitliliğinin artması, tüketicinin ürüne daha kolay ulaşabilmesi, yeni mal veya hizmetlerin sunulması ve mal ya da hizmet arzında devamlılığın sağlanması gibi koşullar tüketicinin elde edeceği yarar kapsamında değerlendirilebilmektedir.
- (33) İşlem taraflarınca söz konusu Sözleşme'nin tüketicie sağlayacağı faydalar hakkında yapılan detaylı açıklamalarda; öncelikli olarak Sözleşme ile planlanan uzun dönemli işbirliğinin beraberinde uzmanlaşma getireceği, tüketici ihtiyaçlarına daha sağlıklı cevap verebileceği ve tüketicie sunulan hizmetin maliyetinin düşeceği böylelikle daha uygun fiyatlı ve kaliteli hizmet sunumunun gerçekleşeceği belirtilmiştir. ZURICH tarafından TEB'e personel eğitimleri ile satış, pazarlama, geliştirme, raporlama, altyapı ve IT entegrasyonu, çağrı merkezlerinin geliştirilmesi mevzuata uyum desteği gibi destekler verilmesi ile ZURICH'in sigorta sektöründeki bilgi birikimi, deneyimi ve teknolojisinin TEB'e aktarılması ve Sözleşme süresi boyunca yapılacak ilave yatırımlar ile TEB'in bu alandaki kaynaklarının gelişimine katkı sağlanması beklenmektedir. TEB'in de faaliyetlerini ZURICH'e özgüleyerek uzmanlaşması ve bu sayede müşterilerine daha kaliteli hizmet sunması mümkün olacaktır. Bunun yanı sıra, Sözleşme'nin 9. maddesi ile normal satış inisiyatiflerinin üzerine ayrıca yılda en az iki kez ek satış kampanyaları düzenlenmesinin müşterilere fiyat düşüşü olarak yansması planlanmaktadır. Ayrıca TEB şubelerinin bağımsız acentelere nazaran daha geniş bir coğrafi yelpazeye yayılmış olması sayesinde tüketicinin sigorta ürünlerine ulaşmasının kolaylaşacağı ve uzun süreli münhasırlık dolayısıyla ilgili ürünlerin arzındaki devamlılık ile tüketici faydasının sağlanacağı ifade edilmiştir.
- (34) Ek olarak Sözleşme'nin "Rekabetçilik" başlıklı 5.5. maddesinde, ZURICH'in Sözleşme kapsamında sunduğu ürünlerin hem fiyat hem de teminat kapsamı bakımından rekabetçi olması gerektiği ve rekabetçi ürün stratejisi belirlemek için en iyi ticari çabayı göstereceği düzenlenmektedir. İlaveten ZURICH, rakiplerin kendi hayat dışı bankasürans dağıtım kanallarından sundukları ürünlerin özelliklerine ilişkin ortalama piyasa standardını sağlamayı taahhüt etmektedir. TEB'in, herhangi bir temel ürünün rekabetçi olup olmadığının kontrol edilmesi amacıyla yılda bir kez test edilmesini talep edebilmesi ve tarafların bir ürünün rekabetçiliğine ilişkin anlaşmaya varamazlar ise, taraflardan herhangi birinin yazılı bildirim üzerine bir bağımsız firma atanması hükümleri de dikkate alındığında, işlem taraflarının ürünleri tüketicie en düşük ve rekabetçi fiyattan sunma amaçlarının ön planda olduğu anlaşılmaktadır.
- (35) İşlem taraflarının beyanları doğrultusunda tüketicinin yararına olacak bir diğer husus ise Sözleşme ile öngörülen münhasırlığın karşılıklı ve çeşitli istisnalar dolayısıyla mutlak bir münhasırlık olmamasıdır. ZURICH, bankasürans kanalında halihazırda aktif

olarak TEB haricinde çeşitli bankalar (ING Bank A.Ş., HSBC Bank A.Ş. ve FİBA Bank A.Ş.) ile çalışmakta ayrıca geleneksel acenteler ve brokerlar üzerinden de ürünlerinin satış ve dağıtımını gerçekleştirebilmekte; Sözleşme sonrasında da bu durumun devam etmesi beklenmektedir. Ayrıca Sözleşme’de TEB’e belirli koşullar altında bazı ürünleri üçüncü kişi sigortacılardan tedarik etme imkânı da tanınmıştır. Sözleşme’ye göre bazı ürünlere ilişkin olarak ZURICH’in bu ürünleri sigorta etmek istememesi veya ZURICH tarafından verilen son fiyat teklifi üçüncü kişi sigorta şirketi tarafından verilen son fiyat teklifinden %10’dan daha fazla olması halinde TEB, ZURICH’e sağlanan münhasırlığın dışına çıkabilmektedir.

- (36) Bankasürans uygulamaları kapsamında belirtilmesi gereken bir diğer husus, 13.03.2015 tarih ve 29294 sayılı Resmî Gazetede yayınlanan Bireysel Kredilerle Bağlantılı Sigortalar Uygulama Esasları Yönetmeliği’nin İyi Niyet başlıklı 13. maddesi uyarınca kredi kullananın sigorta şirketini seçme hakkının sınırlandırılmayacağı düzenlemesidir. Zorunlu veya ihtiyari sigortalarda, kredi kullanan kişinin sigorta şirketini seçme hakkı sınırlandırılmamakta, sigorta sözleşmesine veya kredi sözleşmesine sigortanın belirli bir sigorta şirketine yaptırılmasına ilişkin konan her türlü şart hükümsüz olmaktadır. Böylelikle kredi teminatlarının sigortalanması söz konusu olduğunda tüketici TEB’in çalıştığı sigorta şirketi ile çalışabileceği gibi dilerse diğer bir sigorta şirketi ile çalışabilmektedir.
- (37) ZURICH hâlihazırda 39 hayat dışı sigorta şirketi arasında prim üretimi bakımından pazar payı itibarıyla (.....) sırada bulunmaktadır. Sigorta sektöründe rekabet edebilmek için en önemli etkenlerden birisi de güçlü bir dağıtım ağına sahip olmaktır. Bu bağlamda söz konusu Sözleşme sayesinde dağıtım ağını güçlendirecek olan ZURICH’in hayat dışı sigortacılık pazarında etkinliğini artırabilmesi ve güçlü rakipleri ile rekabet edebilmesi mümkün hale gelebilecektir. Banka ve sigorta şirketleri arasındaki bahsi geçen dikey ilişkiler ile ölçek ve kapsam ekonomisine imkân sağlanarak her iki tarafın da diğerinin müşteri tabanına erişimi, çapraz satış olanakları, diğer tarafın gelişmiş IT altyapısı, mobil hizmetleri ve marka imajından fayda elde edilmesi mümkün hale gelebilecektir.
- (38) Bu kapsamda, ürünlerin geniş bir dağıtım ağı ile daha kaliteli ürün ve hizmetlerin sunulacak olmasının ve pazardaki rekabetin artmasının tüketicilerin lehine olduğu ve elde edilmesi beklenen faydaların tüketicilere yansıtacağı değerlendirilmektedir. TEB’in kredi müşterilerinin kullandığı kredinin geri ödenmeme riskini ortadan kaldırmak amacıyla yaptırılan sigortalar bakımından da müşterinin sigorta şirketini seçme hakkının sigortacılık mevzuatı kapsamında sınırlandırılmayacağı göz önünde bulundurularak Sözleşme’nin 4054 sayılı Kanun’un 5. maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinde belirtilen koşulu karşıladığı anlaşılmaktadır.

G.4.3.3. İlgili Piyasanın Önemli Bir Bölümünde Rekabetin Ortadan Kalkmaması

- (39) Muafiyet için aranan bir diğer şart, bildirim konu işlemin ilgili olduğu piyasanın önemli bir bölümünde rekabeti ortadan kaldırmamasıdır. Pazardaki rekabetin tamamen ortadan kalkması halinde kısa vadeli etkinlik kazanımları gerçekleşse dahi bu etkinlik kazanımları, inovasyonun azalması, fiyatların artması ve kaynakların etkin kullanılmaması gibi uzun vadeli negatif etkileri telafi edemeyecektir. Bu şartın karşılanıp karşılanmadığının analizi; tarafların pazar güçleri, pazardaki rakiplerin durumu ve pazardaki yoğunlaşma derecesi gibi unsurların incelenmesini gerektirmektedir.
- (40) Geçmiş tarihli Kurul kararlarında da ifade edildiği üzere, sigorta pazarı dinamik bir yapı

sergilemekte olup genel olarak büyüme eğilimindedir ve yeni girişlere açıktır⁶. Bildirim Formunda sunulan bilgilere göre hayat dışı sigorta branşlarındaki nominal büyüme oranı 2019 yılında %21 civarındadır. Yine Bildirim Formunda TSB verilerine göre hayat dışı sigortacılık pazarında faaliyet gösteren ilk beş şirketin pazar payları toplamının 2019 yılı itibarıyla %(. ....) olduğu belirtilmiştir. Aşağıdaki tabloda hayat dışı sigortacılık alanında faaliyet gösteren en büyük beş rakibin pazar paylarına yer verilmiştir.

Tablo-2: Hayat Dışı Sigortacılık Alanında Faaliyet Gösteren En Büyük Beş Rakibin Pazar Payı Verileri

Rakip (Toplam Prim Üretimine Göre)	2017 (%)	2018 (%)	2019 (%)
Allianz Sigorta A.Ş.	(.....)	(.....)	(.....)
Anadolu Anonim Türk Sigorta Şirketi	(.....)	(.....)	(.....)
Aksigorta A.Ş.	(.....)	(.....)	(.....)
Axa Sigorta A.Ş.	(.....)	(.....)	(.....)
Sompo Sigorta A.Ş.	(.....)	(.....)	(.....)

Kaynak: TSB

- (41) Tablo-2'dan hayat dışı sigortacılık pazarında güçlü rakiplerin bulunduğu anlaşılmaktadır.
- (42) İşlem taraflarının pazar payları incelendiğinde, yüksek olmadıkları görülmektedir. Nitekim ZURICH'in hayat dışı sigortacılık pazarında 2019 yılındaki pazar payı %(. ....)'dir. İlgili pazarın alt segmentlerindeki pazar payının ise en fazla %(. ....) düzeyinde olduğu belirtilmiştir. Bildirim Formunda TEB'in acentelik hizmetleri pazarındaki pazar payının ise %(. ....) olduğu ifade edilmiştir. Tarafların pazar payları ve pazardaki sıraları dikkate alındığında, Sözleşme kapsamında öngörülen rekabet etmeme yükümlülüğünün ilgili ürün pazarındaki rekabet üzerinde olumsuz etkisinin çok düşük olacağı, bununla birlikte tarafların benzer anlaşmalar yapan rakip teşebbüslere karşı pazarda daha etkin rekabet eder hale gelebileceği ve bunun da pazardaki rekabete olumlu yansıtacağı anlaşılmaktadır. Sonuç olarak, Sözleşme'nin 4054 sayılı Kanun'un 5. maddesinin birinci fıkrasının (c) bendinde belirtilen koşulu karşıladığı değerlendirilmektedir.

G.4.3.4. Rekabetin (a) ve (b) Bentlerindeki Amaçların Elde Edilmesi İçin Zorunlu Olandan Fazla Sınırlanmaması

- (43) Bir anlaşmaya bireysel muafiyet tanınabilmesi için gerekli olan son koşul, anlaşmanın ilk iki olumlu koşuldaki yararların elde edilmesi için olması gerekenden fazla rekabeti sınırlayıcı nitelikte olmamasıdır. Bu koşul altındaki değerlendirmelerde genel olarak sözleşmenin rekabeti kısıtlayıcı hükümlerinin, sözleşmeden elde edilecek faydaların sağlanması için zorunlu olup olmadığı dikkate alınmaktadır.
- (44) Bildirim Formunda, taraflar arasında kurulacak acentelik ilişkisi sayesinde ZURICH'in sigorta sektöründeki bilgi birikimini, deneyimini ve teknolojisini TEB'e aktaracağı, yapacağı yatırımlar ile TEB'in kaynaklarının gelişimine katkı sağlayacağı belirtilmiştir. TEB'in de faaliyetlerini ZURICH'e özgüleyerek yaptığı işte uzmanlaşmaya devam edeceği, sigorta sektörüne ilişkin deneyim ve bilgi birikimini artıracığı ve bu sayede müşterilerine daha kaliteli bir hizmet verebileceği ifade edilmiştir.
- (45) Bildirim Formuna göre Sözleşme'de öngörülen rekabet etmeme yükümlülüğü ile ZURICH'in TEB ile paylaştığı gizli bilgilerin korunması, TEB'in elde edeceği know-how'ı başka sigorta şirketleri ile paylaşmasının engellenmesi, bu kapsamda ZURICH'in TEB'e yaptığı yatırımların karşılığını alabilmesi hedeflenmektedir. Bu çerçevede Sözleşme'de ZURICH tarafından TEB'e personel eğitimleri ile satış pazarlama,

⁶ 29.03.2012 tarih ve 12-14/414-125 sayılı Kurul kararı.

geliştirme, altyapı ve bilgi işlem entegrasyonunun geliştirilmesi gibi çeşitli destek ve taahhütlerin yer aldığı görülmektedir. Taraflarca ZURICH tarafından yapılacak yatırımların geri dönüşünün ve bahsedilen fayda ve etkinliklerin sağlanması için 10 yıllık sürenin öngörüldüğü belirtilmiştir.

- (46) Rekabet etmeme yükümlülüğü ile rakip sigorta şirketlerinin pazarın kapatılması şeklinde rekabet karşıtı etki ile karşılaşmaları muhtemel olacaktır. Özellikle rekabet etmeme yükümlülüğünün süresi arttıkça daha büyük ölçüde bir pazar kapama etkisi doğacaktır. Bu hususta sigorta şirketleri ile bankalar arasında akdedilen ve münhasırlık (rekabet etmeme yükümlülüğü) içeren hayat dışı sigorta acentelik sözleşmeleri ile ilgili verilen geçmiş tarihli bazı kararlarda, 10-15 yıllık sürelerle rekabet etmeme yükümlülükleri içeren sözleşmelerin rekabeti olması gerektiğinden fazla kısıtlamadığı sonucuna ulaşılmıştır. Bu kapsamda örneğin Kurulun 18.03.2015 tarih ve 15-12/163-75 sayılı kararında Türkiye Garanti Bankası A.Ş. ve Garanti Sigorta A.Ş. arasındaki "Hayat Dışı Sigorta Grubu ile İlgili Sigorta Acentelik Sözleşmesi" ele alınmış, 15 yıl süre ile rekabet etmeme yükümlülüğü içeren söz konusu sözleşmeye 4054 sayılı Kanun'un 5. maddesi kapsamında bireysel muafiyet tanınmıştır. Yine Kurulun 11.12.2014 tarih ve 14-50/892-408 sayılı kararında ZURICH ile ING Bank A.Ş. arasında akdedilen ve 15 yıl süreli rekabet etmeme yükümlülüğü içeren "Hayat Dışı Sigortalar İçin Münhasır Acentelik Sözleşmesi"ne 4054 sayılı Kanun'un 5. maddesi kapsamında bireysel muafiyet tanınmıştır⁷.
- (47) Yukarıda yer verilen açıklamalar doğrultusunda, Sözleşme'de öngörülen 10 yıllık rekabet etmeme yükümlülüğünün yatırımların geri dönüşünün sağlanabilmesi ve TEB'in kazanımlarının sürdürülebilirliği açısından makul bir süre olarak değerlendirilebileceği, dolayısıyla Sözleşme'nin 4054 sayılı Kanun'un 5. maddesinin birinci fıkrasının (d) bendinde belirtilen koşulu karşıladığı anlaşılmaktadır.
- (48) Netice itibarıyla, bireysel muafiyet için gerekli olan koşulları taşıyan Sözleşme'ye 4054 sayılı Kanun'un 5. maddesinin birinci fıkrası çerçevesinde bireysel muafiyet tanınabileceği kanaatine varılmıştır.

---

⁷ Benzer nitelikli kararlar için bkz: 26.06.2013 tarih, 13-40/521-230 sayılı; 14.09.2011 tarih, 11-47 /1165-411 sayılı; 28.08.2012 tarih, 12-42/1319-432 sayılı; 04.05.2011 tarih, 11-28/582-183 sayılı Kurul kararları.

H. SONUÇ

(49) Düzenlenen rapora ve incelenen dosya kapsamına göre,

- Zurich Sigorta A.Ş. ile Türk Ekonomi Bankası A.Ş. arasında akdedilen Hayat Dışı Sigorta Acentelik Sözleşmesi'ne, 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi kapsamında olduğuna,
- Hayat Dışı Sigorta Acentelik Sözleşmesi'nin 2002/2 sayılı Dikey Anlaşmalara İlişkin Grup Muafiyeti Tebliği kapsamında grup muafiyetinden yararlanamadığına,
- Bununla birlikte Hayat Dışı Sigorta Acentelik Sözleşmesi'ne, 4054 sayılı Kanun'un 5. maddesinde yer alan koşulları sağlaması nedeniyle, bireysel muafiyet tanınmasına

gerekçeli kararın tebliğinden itibaren 60 gün içinde Ankara İdare Mahkemelerinde yargı yolu açık olmak üzere OYBİRLİĞİ ile karar verilmiştir.